

AMBTSEED EN -BELOFTE

MODELTEKSTEN & PRAKTIJKVOORBEELDEN

Inleiding

Medewerkers van waterschappen zijn op grond van de wet verplicht bij hun indiensttreding een eed of belofte af te leggen. Met de eed of belofte benadrukt de medewerker uitdrukkelijk dat hij zich als een goed ambtenaar zal gedragen. De eed- of belofteaflegging is een formeel moment waarbij de normen en waarden die het ambtelijk handelen bepalen expliciet onder de aandacht gebracht worden, zodat de ambtenaar zich bewust is van de integriteitsrisico's die de functie met zich meebrengt.

De eed- of belofteaflegging is een zeer goede gelegenheid om de ambtenaar te wijzen op het belang van de overheid als handhaver van de democratische en rechtsstatelijke normen en waarden. Dit kan eraan bijdragen dat de ambtenaar zich meer bewust wordt van zijn bijzondere positie als overheidsdienaar en de consequenties die dat heeft voor zijn handelen. Door het afleggen van de eed of belofte belooft of zweert de medewerker dat hij of zij zich aan bepaalde gedragsregels houdt.

Wettelijke basis

Artikel 5 Ambtenarenwet

1. Een overheidswerkgever draagt zorg voor:
 - a. de aflegging van de eed of belofte door de ambtenaar bij zijn indiensttreding;
- (...)
- 2 Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden vastgesteld met betrekking tot het bepaalde in het eerste lid.

Basisnormen Integriteit overheid

5. Het afleggen van de eed of belofte
 - Bij de indiensttreding van medewerkers leggen deze de eed of de belofte af.

Modelteksten

De tekst van de eed of belofte is in beginsel vormvrij. Dit document geeft modelteksten voor de confessionele (eed) en seculiere variant (belofte), zowel in het Nederlandse taal als in de Friese taal.

Nederlandse taal

Seculiere variant

Ik verklaar, dat ik voor het verkrijgen van deze dienstbetrekking aan niemand iets heb gegeven of beloofd noch zal geven of beloven.

Ik beloof, dat ik van niemand enige belofte, gunst of geschenk zal aannemen om in mijn dienstbetrekking iets te doen of na te laten.

Ik beloof, dat ik mijn plicht nauwgezet en ijverig zal vervullen en de mij verstrekte opdrachten naar beste vermogen zal volbrengen.

Ik beloof, dat ik zaken, waarvan ik door mijn ambt kennis draag en die mij als geheim zijn toevertrouwd of waarvan ik het vertrouwelijk karakter moet begrijpen, niet zal openbaren aan anderen, dan aan hen, aan wie ik volgens de wet of ambtshalve tot mededeling verplicht ben.

Dit verklaar en beloof ik.

Nederlandse taal

Confessionele variant

Ik zweer, dat ik voor het verkrijgen van deze dienstbetrekking aan niemand iets heb gegeven of beloofd noch zal geven of beloven.

Ik zweer, dat ik van niemand enige belofte, gunst of geschenk zal aannemen om in mijn dienstbetrekking iets te doen of na te laten.

Ik zweer, dat ik mijn plicht nauwgezet en ijverig zal vervullen en de mij verstrekte opdrachten naar beste vermogen zal volbrengen.

Ik zweer, dat ik zaken, waarvan ik door mijn ambt kennis draag en die mij als geheim zijn toevertrouwd of waarvan ik het vertrouwelijk karakter moet begrijpen, niet zal openbaren aan anderen, dan aan hen, aan wie ik volgens de wet of ambtshalve tot mededeling verplicht ben.

Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Friese taal

Seculiere variant

<nog nader in te vullen indien gewenst>

Praktijkvoorbeelden

Er zijn verschillende wijzen denkbaar en gangbaar waarop de ambtseed of -belofte kan worden afgenomen om de symboliek en achtergrond van de ambtseed of -belofte te benadrukken. Dit document geeft verschillende praktijkvoorbeelden, die deels door functionarissen van waterschappen die zich met integriteit bezighouden zinvol zijn geacht. Een combinatie van de verschillende praktijkvoorbeelden is mogelijk.

- **Toespraak van de dijkgraaf/secretaris-directeur**

De aanwezigheid van de dijkgraaf of de secretaris-directeur kan laten zien dat het afnemen van de ambtseed of -belofte een belangrijke gebeurtenis is. Voorafgaand aan de aflegging van de ambtseed of -belofte kan hij of zij een toespraak geven met een introductie op het waterschap, de bijzondere

rol van de ambtenaar en de houding en het gedrag dat daarbij past. De dijkgraaf of de secretaris-directeur kan vervolgens zorgdragen voor de afname van de ambtseed- of belofte.

- **Bespreken van dilemma's**

Het afleggen van de ambtseed- of belofte kan worden gecombineerd met het bespreken van dilemma's passend bij de werkpraktijk van waterschappen. Op deze manier worden medewerkers bewust gemaakt van dilemma's die zij in hun werkzaamheden kunnen tegenkomen en worden zij uitgedaagd na te denken over hun rol, afwegingen en verschillende handelwijze. Het bespreken van de dilemma's kan worden geleid door een functionaris van het waterschap, maar kan ook worden uitbesteed aan een externe (deskundige) partij.

- **Training of workshop integriteit**

Het afleggen van de ambtseed- of belofte is een uitgelezen moment om in de vorm van een training of workshop stil te staan bij het onderwerp integriteit. Dit biedt gelegenheid dieper in te gaan op het onderwerp en uitgebreid stil te staan bij de rol van de ambtenaar en de eisen die aan de houding en het gedrag van de ambtenaar worden gesteld. Thema's als integriteit, beleid, wet- en regelgeving, dilemma's, en praktijkvoorbeelden kunnen de revue passeren.

- **Introductiegesprek integriteit**

Het afleggen van de ambtseed- of belofte kan worden gecombineerd met een introductiegesprek integriteit met bijvoorbeeld de functionaris die binnen het waterschap is belast met integriteit. In dit gesprek kan de medewerker wegwijs worden gemaakt in het beleid en de wet- en regelgeving van het waterschap. Ook kan worden stilgestaan bij de bijzondere rol van de ambtenaar en de houding en het gedrag dat daarbij past en kunnen dilemma's worden voorgelegd. Het voordeel van een introductiegesprek is dat het geschikt is voor individuele en kleine groepen medewerkers. Hierdoor kan op korte termijn na de indiensttreding de ambtseed- of belofte worden afgelegd en gelijktijdig worden stilgestaan bij integriteit.

- **Integriteitsspel**

Er worden op de markt verschillende integriteitsspellen aangeboden die op een leuke en laagdrempelige manier aandacht geven aan een serieus onderwerp als integriteit. Denk bijvoorbeeld aan dilemmaspellen of inzet van acteurs.